

Medžid Hasković, profesor geografije - Magistarski rad

Fakultet/Akademija	PRIRODNO MATEMATIČKI FAKULTET
Tip Rada	Magistarski rad
Kandidat, zvanje	Medžid Hasković, profesor geografije
Naziv Teme	KREATIVNOST U NASTAVI GEOGRAFIJE
Rezime/Abstract	<p>Kreativno ponašanje je skup poželjnih kompetencija koje se razvijaju i manifestuju pod određenim uslovima i na različite načine u svim životnim dobima svakog pojedinca. Kreativno ponašanje učenika u školskom dobu predstavlja pedagoški cilj i pedagoški proces, koji su inkorporirani u relevantne ciljeve, zadatke i ishode obrazovanja, što se odražava na razvoj cjelokupne ličnosti učenika. Kreativno ponašanje učenika u nastavi geografije predstavlja predmet ovoga magistarskog rada. U ovom radu smo identifikovali podsticajne i sputavajuće faktore kreativnosti koji daju naglasak na stanje i potrebe u nastavnoj praksi za podsticanje kreativnosti u nastavi geografije i izdvojili smo kreativne elemente. Pored toga, ukazali smo na značaj i na potrebu razvoja kreativnosti i kreativnih stvaralaca za razvoj školske populacije i za opšti društveni uspjeh pojedinaca. Kod podsticajnih faktora kreativnosti ograničili smo se na: (1) metode i tehnike za podsticanje kreativnosti; (2) podsticanje kreativnosti kroz vannastavne i vanškolske aktivnosti; (3) uloga nastavnika i roditelja u razvijanju kreativnosti. U daljem radu, ukazali smo na odlike kreativne nastave i značaju razvijanja kreativnih sposobnosti kod učenika.</p> <p>Kreativnost nastavnika uzima se kao glavna pretpostavka u procesu razvijanja talenata i kreativnosti učenika i nastave geografije. To znači da školovanje budućih nastavnika treba između ostalog, biti u funkciji razvoja i oslobađanja kreativnih potencijala učenika. Ukoliko učitelji nisu razvili svoju kreativnost, neće biti u stanju tu osobinu razvijati ni kod svojih učenika. Međutim, razvijena kreativnost učitelja još uvijek nije dovoljan preduvjet za razvoj kreativnosti učenika. Za to je potrebno osigurati još niz okolnosti, kao što su demokratski i nehijerarhijski odnosi, klima saradnje, i međusobnog prihvatanja, otvorenost sredine za promjene, spremnost na učenje i vlastito mijenjanje, ali i ovladavanje strategijama, metodama i postupcima koji otvaraju mogućnosti učeničkoj kreativnosti. Istraživanje kreativnosti u nastavi geografije, proveli smo u 4 (četiri) vogošćanske škole anketirajući 5 (pet) nastavnika i 493 učenika. Ovim istraživanjem nastojali smo istražiti tradicionalne i kreativne aktivnosti učenika i nastavnika na časovima geografije; mišljenje i stavove učenika prema kreativnosti; usklađenost nastavnih sadržaja sa razvojnim sposobnostima učenika; kreativno ponašanje učenika u vannastavnim geografskim aktivnostima i utjecaj kreativnosti na školski uspjeh. Pomoću testa izvršili smo ispitivanje razlika u kreativnosti i sposobnosti među učenicima. Na osnovu rezultata istraživanja, zaključili smo da nastavnici motiviraju učenike u nastavi, kroz interakciju i verbalnu komunikaciju, da u nastavi preovladavaju ugodne emocije, a u manjoj mjeri prisutni su i elementi kreativne nastave. I nastavnici i učenici u znatnoj mjeri prepoznaju osobine kreativnosti. Međutim, nastavnici u manjoj mjeri uvažavaju individualne i grupne razlike među učenicima, jer najviše koriste frontalni oblik rada u nastavi. Analiza usklađenosti nastavnih sadržaja iz geografije sa razvojnim sposobnostima učenika, ukazuje na neophodnost da se geografski sadržaji koji su dosta apstraktni po svojoj prirodi, prilagode shvatanju svakog učenika, uvažavajući njihove intelektualne mogućnosti. Istraživački nalazi koje smo dobili na testovima kreativnosti učenika utvrdili smo da se učenici razlikuju po kreativnosti, daje udio kreativnih učenika oko 5% i da uglavnom imaju te osobine. Ovi nalazi pokazuju da su djevojčice kreativnije od dječaka. Sumnju u postojanje stvarnih polnih razlika koje utječu na kreativnost, podržavaju razlike u školskom uspjehu. Najbolje rezultate učenici su postigli na testu III- (isti počeci riječi i osobenosti uz eksploataciju znanja). Objašnjenje možemo tražiti u tome da su učenici koristili ranije usvojeno geografsko znanje. Korelacijom je utvrđena visoka povezanost između varijabile školskog uspjeha i varijabile kreativnosti učenika. Ovo upućuje na zaključak da se kreativnost učenika učenjem i vježbanjem može razvijati i unaprijediti. Može se zaključiti da kreativnom ponašanju učenika u znatnoj mjeri doprinosi nastavnik. Zato je potrebno osnaživanje inicijalne pedagoško-didaktičke i psihološke edukacije nastavnika, kao i po stini cij aina edukacija nastavnika geografije. Oba tipa edukacije treba da se odnosi na uvođenje inovativnih ideja i praktičnih rješenja; kreativnih i podsticajnih nastavnih oblika rada, metoda, tehnika i novih modela kreativne nastave. Pri tome neophodno je koristiti iskustva dobre prakse kako iz zemlje tako i iz svijeta. Ključne riječi: Kreativnost, nastava geografije, učenje</p>
Datum	12.07.2012
Predsjednik	Dr.sc. Salih Kulenović, redovni profesor, Uža naučna oblast "Antropogeografija" Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Mentor	Dr.sc. Đurđica Komlenović, viši naučni saradnik, n Uža naučna oblast „Metodika prirodnih nauka" Institut za pedagoška istraživanja Beograd, R Srbija
Član komisije	Dr.sc. Alija Suljić, docent, član Uža naučna oblast " Antropogeografija" Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	Dr.sc. Alma Kadušić, docent, uža naučna oblast „Antropogeografija“ Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Dodatni detalji i lokacija	dana 12.07.2012. godine na Prirodno-matematičkom fakultetu u Sali broj: 111, sa početkom u 14 sati
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Rad se može pogledati u Sekretarijatu fakulteta radnim danom od 08 do 14 sati.